

ליל שבת קודש פרשת תולדות ה'תשס"ג

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן סי' א' המדבר מיעקב ועשו, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), יעקב הוא הצדיק שמשתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, כי בכל דבר יש חכמה ושכל שיכולין להתקרב אל השם על ידי אותו דבר, וזה נקרא בכורה שהוא בחינת ראשית, כי ראשית הוא חכמה, וכמו שכתוב (תהלים קי"א) ראשית חכמה, ועשו הוא הרשע שמבזה את החכמה והשכל שיש בכל דבר, וכמו שכתוב (בראשית כ"ה) ויבו עשו את הבכורה, כי עשו אינו חפץ להסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, והולך בשרירות לבו, וכמו שכתוב (משלי י"ח) לא יחפוץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו, ולכן מבזה את החכמה והשכל שיש בכל דבר, ועיקר עבודת איש הישראלי להגביר המלכות דקדושה שהוא בחינת יעקב, ולהכניע את מלכות דסטרא אחרא שהוא בחינת עשו, ועיקר דבר זה נעשה על ידי לימוד התורה הקדושה, בחינת ויעקב איש תם יושב אהלים, כי על ידי תורה מקבל חכמה ושכל, ונמשך עליו חן, ועל ידי מכניע מלכות דסטרא אחרא, ומכניע את הבעל דבר שדרכו להתלבש במצוות וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר הבריאה היתה בכדי להכיר את הקדוש ברוך הוא, וכמו שכתוב בזוהר (בא מ"ב:) בגין דישתמודעין ליה, היינו שיוכו להכיר את הקדוש ברוך הוא מכל פרטי הבריאה, ולכן בתוך כל פרט ופרט של הבריאה גנוז חכמה ושכל שיכולים על ידה להכיר את השם יתברך, ועיקר עבודת האדם לחפש ולבקש חכמה זו, ולהתקרב אל השם יתברך על ידי כל דבר, וכן דרך הצדיקים שמשתכלים תמיד על כל דבר שנארע להם, ומתבוננים למה קרה להם כך, ומה הקדוש ברוך הוא מרמוז להם בזה, ומתקרבים אל הקדוש ברוך הוא על ידי כל דבר שעובר עליהם בחייהם, כי יודעים היטיב שאין שום טבע מקרה ומזל כלל, ובכל פרט ופרט יש השגחה עליונה, ולכן מחפשים ומבקשים היטיב את רצונו יתברך בכל דבר, עד שמוצאים אותו ומתקרבים אל השם יתברך על ידי אותו דבר, מה שאין כן הרשעים שהם בחינת עשו, אינם חפצים בחכמה ובתבונה, והם מבזים החכמה והשכל שיש בכל דבר, והולכים בשרירות לבם, כי אינם חפצים להתקרב אל השם יתברך כלל, ולכן תולין הכל בטבע מקרה ומזל, בחינת עשו, לשון עשיה, שהכל עשוי וקבוע, ואי אפשר לשנות אותו, ונדמה להם שהכל הפקר חס ושלום, ולבסוף כלים ומתבטלים לגמרי, כי מלכות דסטרא אחרא אין לה קיום, וכשזה קם זה נופל, כשמקימים מלכות דקדושה, ומגלים ומפרסמים את החכמה והשכל שיש

בכל דבר, על ידי זה מתבטלים מלכות דסטרא אחרא שהוא כח הרשעים, ועל ידי זה יהיה הגאולה, אשרי המחכה ומגיע.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע שיצחק אבינו רצה לברך את עשו, ורבקה שלחה את יעקב לקבל את הברכות, והנה לפי דברי רביז"ל הנ"ל צריכין להבין ביותר איך רצה יצחק לברך את עשו בשעה שהוא הרשע המבזה החכמה והשכל שיש בכל דבר, ולא רצה לברך את יעקב שהוא איש תם יושב אהלים, ומחפש אלוקותו יתברך מתוך כל דבר, ולמה דייקא רבקה כיוונה אל האמת שליעקב מגיע את הברכות ולא עשו? אבל באמת הסוד מונח בסוף דברי רביז"ל בתורה הנ"ל שאומר "כי מתחילה היצר הרע מתלבש עצמו במצוות ומטעה את האדם כאילו מסיתו לעשות מצוה וכו' שהוא בחינת אש לבנה, ואף על פי כן מלאך מזיק הוא", כי מלכות דסטרא אחרא הוא בחינת לבן הארמי, שהוא שקרן וצבוע, ומרמה את הבריות על ידי לבוש לבן שלו, שמלביש עצמו בכגדי לבן ועושה עצמו לצדיק, ועל ידי זה מסית את האדם לעשות עבירה, כי מרמה אותו כל כך עד שנדמה לו שעושה מצוה, והנה רבקה אמנו שהיתה צדיקת בת רשע (כמובא ברש"י בריש פרשת השבוע), שנתגדלה בבית בתואל ולבן, ידעה היטיב ענין זה של רמאות וצביעות, ואיך שדרך הבעל דבר להתלבש עצמו במצוות, ולכן תיכף ומיד שראתה את עשו בא ושואל את השאלות שלו, כיצד מעשרין את התבן? כיצד מעשרין את המלח? ידעה היטיב שהוא שקרן וצבוע, שרוצה להלביש עצמו במצוות ולהראות כאילו הוא צדיק גדול, ובוודאי לא מגיע לו הברכות, אבל יצחק אבינו שהיה צדיק בן צדיק, והיה עולה תמימה שלא יצאה לחוץ לארץ ולא יצאה מד' כותלי בית המדרש, לא היה מבין כל כך על דרכי הרמאים והצבועים, ובשעה ששאל אותו עשו שאלות כאלו, כיצד מעשרין את התבן? כיצד מעשרין את המלח? חשב שבתמימותו הוא שואל את זה, ואם כן בוודאי מגיע לו הברכות, כי הוא מדקדק במצוות כל כך, ורבקה אמנו הבינה היטיב שיעקב מוכרח לבוא במרמה ולקחת את הברכות, כי כתיב (שמואל ב' כ"ב) ועם עקש תתפל, שאם רוצים להלחם עם הבעל דבר שהוא עקש ורמאי, צריכין לבא אליו גם ברמאות, זה לעומת זה, ולא לפחד ממנו כלל, והיא ידעה שיעקב מוכרח לקבל ברכות עולם הזה, בכדי שיידע היטיב איך להתנהג עם עשו ולבן, בשעה שימצא אותם בחוץ בעסקי עולם הזה, וירצו לרמאות אותו, שיהיה מבין לדרכם וינצל מתחת ידם, ולכן לבסוף קיבל יעקב את הברכות, וכבר לא היה מפחד מעשו ומלבן, רק אמר אחיו אני ברמאות, שהיה מבין מאד לדרכיו, וכן אמר לעשו, (בראשית ל') עם לבן גרתי, ואמרו חכמינו הקדושים (מובא שם בפירש"י) ותרי"ג מצוות שמרתי, כי גרתי"י אותיות תרי"ג, ששמרתי את התרי"ג מצוות, לא פחות ולא יותר, ולא הוסיף לי הבעל דבר שום מצוות משלו, כי בזה רצה לפרוש רשת לרגלי, כדי ללכדני במצודתו, וכמו שאמר יצחק לעשו על יעקב, (בראשית כ"ז)

והיה כאשר תריד ופרקת עולו מעל צווארך, ופירש הגאון מווילנא ז"ל, תרי"ד הוא מספר אחד יותר מתרי"ג, היינו והיה כאשר תריד, מיד שתוסיף עוד מצוה יותר מתרי"ג, אז ופרקת עולו מעל צוואריך, היינו שתדע שנצחת אותו, כי מיד שתסית אותו להוסיף על המצוות, שהוא דרך הבעל דבר להתלבש במצוות, אז הוא עלול כבר לעזוב את דרכי התורה לגמרי חס ושלום, כי כל המוסיף גורע, וכמו שהיתה הסתת הנחש אל חוה (בראשית ג') ולא תגעו בו, שגם לא תיגעו בעץ הדעת, ובאמת לא צוה הקדוש ברוך הוא רק שלא יאכלו ממנו, ומיד שהוסיף על הציווי, ודחף אותה עליו, ולא קרה כלום, אמר לה, כשם שאין מיתה בנגיעה כך אין מיתה באכילה, ועל ידי זה הכשיל אותם, ולכן אמר יעקב אל עשו, עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי, לא פחות ולא יותר, וממילא כבר איני מפחד ממך ומכיוצא בך.

וזהו המבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ג"ח) שיש בני אדם שאומרים שכשהצדיק גדול במעלה, מחמת גדולתו אינו יכול להשגיח ולהסתכל על בני העולם, כי הוא רחוק מהעולם, ובאמת אינו כן, כי אדרבה כשהצדיק גדול מאד הוא יכול להשגיח ולהסתכל יותר על העולם, וכמו שמצינו ברכן יוחנן בן זכאי שבוודאי היה גדול במעלה מאד מאד, ואף על פי כן אמר (כלים פרק י"ז משנה ט"ז) אוי לי אם אומר, אוי לי אם לא אומר, אם לא אומר, יאמרו שאין החכמים בקיאים במעשה הרמאים, ואם אומר, ילמדו ממני רמאות, הרי שהיה בקי מאד בהעולם, עד שאדרבה היה מתיירא פן ילמדו ממנו רמאות, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל, הרי שהצדיקים האמיתיים בקיאים היטיב בטיב הרמאים, ויודעים איך להתנהג עמהם כפי ערמומיתם, כי אם לא בקיאים כראוי, עלולים מאד להתפס ברשתם חס ושלום, ולכן אמר התנא רבי יוחנן בן זכאי (אבות ב') צאו וראו איזה דבר ישרה שיבור לו האדם, "צאו" דייקא, כי לימודו היתה איך לצאת בין אנשי העולם, ולמצוא אלקותו יתברך בתוך כל פרט ופרט, ולהסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, ועל ידי זה יהיה בקי מאד איך להשמר מכל הערמימיות של עשו ולבן, שמתלבשים עצמם במצוות, ורוצים להסית את האדם מדרך החיים חס ושלום, שזהו גם דברי המגיד "צא ולמד מה ביקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו", "צא" ולמד דייקא, כי להיות בקי בטיב לבן הארמי צריכין לצאת בין אנשי העולם, ולחפש ולבקש את החכמה והשכל שיש בכל דבר, ולדעת איך לא להתפתות מפיתוי הבעל דבר שמתלבש במצוות, ובדבר זה היתה רבקה אימנו בקיאה מאד, כי הלא היא באה מבית כוז שהיתה דירתו של לבן הארמי, ולכן הבינה שיעקב מוכרח לקבל הברכות, ולצאת וללמוד איך להלחם עם עשו ולבן ולא להתפס ברשתם, מה שאין כן יצחק שהיה עולה תמימה, מסובב תמיד עם ד' כותלי בית המדרש, לא היה יודע כל כך את דרכי עשו, ונדמה לו שמגיע לו הברכות ביותר, כי הוא נמצא תמיד בחוץ, ואף על פי כן שואל כיצד מעשרים את התבן? כיצד מעשרים את המלח? נמצא שהוא מדקדק במצוות, ובאמת הוא רק צבוע ורמאי, שמתלבש עצמו במצוות, ומוסיף על

הציווי, ולכן סיבב השם יתברך שלא קיבל את הברכות כלל, רק נמסרו ליעקב שהוא מקים מלכות דקדושה ומגלה מלכותו יתברך בכל העולם כולו.

ובזה יש להבין את מה שכתוב בסוף הפרשה (בראשית כ"ח) וישלח יצחק את יעקב וילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה אם יעקב ועשו, וכבר מתמה רש"י על מילים "אם יעקב ועשו" איני יודע מה מלמדינו, והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן מאד, כי עכשיו ראה יצחק שבוודאי מגיע הברכות ליעקב, כי הוא הצדיק שמסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, והוא עכשיו מוכשר לצאת לעולם ולהתמודד אפילו עם לבן הארמי, ולא יתפתה לדבריו כלל, ולכן מדגיש כאן התורה, שיעקב הולך אל לבן בן בתואל הארמי "אחי רבקה", כי הולך אל ביתו של לבן הארמי, שהוא אח אמו, שהיא למדה שמה היטיב את דרכי אחיה הרמאי, ואיך להיזהר מהם, והראיה, כי היא "אם יעקב ועשו", היינו שהיא היתה המבחנת מאד בין יעקב לעשו, וידעה שיעקב הוא האיש תם יושב אהלים שמסתכל על החכמה והשכל שיש בכל דבר, ולו מגיע הברכות, ועשו הוא הרשע שמבזה החכמה והשכל שיש בכל דבר, ומרמה את הבריות באמרי פיו, כאילו הוא צדיק גדול, ולכן בכח זה היה יעקב יכול ללכת לדרכו לשלום, ולא לפחד מהפיתויים והרמאות של לבן הארמי, כי כבר קיבל בבית אביו ואמו את החכמה והשכל להנצל מדרכי היצר הרע וערמומיותו, והשם יתברך יזכינו להידבק בדרכי התמימות באמת, ונזכה להנצל מעצת היצר הרע וכת דיליה, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת תולדות ה'תשס"ג

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מהז' בעטלירס דף תנ"ה עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ואמר להם, (הנשר הגדול הנ"ל), הנשר מרמז על הקדוש ברוך, וכמו שכתוב (דברים ל"ב) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף.

אני אפרש לכם את המעשיות שסיפרו כל הנ"ל, כי הקדוש ברוך הוא מגלה ומפרש לנשמות ישראל את עוצם מדריגת הצדיקים האמיתיים שזוכים להתדבק בו יתברך, ולהגיע אל הזכרון האמיתי, שהוא לזכור תמיד בעלמא דאתי (ליקושי מוהר"ן חלק

א' ס' נ"ד), כדי שגם הם ילכו בעקבותם הקדושים ויגיעו אל מה שצרכים להגיע בזה העולם, היינו להתדבק בו יתברך.

כי זה שסיפר שהוא זוכר גם כשחתכו את התפוח מן הענף, היינו שהוא זוכר גם כשחתכו את מבורו, (הינו שגם את המעשה הזאת שנעשה עמו תיכף בעת ההולדה, בעת שחתכו את מבורו, גם את זה הוא זוכר), כי זכה לזכרון ישן כזו לזכור מה שנעשה עמו תיכף ומיד שיצא מבטן אמו לאויר העולם, שאז מתחיל עיקר עבודת האדם בזה העולם, להכיר את הקדוש ברוך הוא, ועל ידי שעבד עבודתו יתברך במסירת נפש אמיתי כל ימי חייו, זכה להעלות ולתקן את כל הימים הקודמים, עד שהגיע גם ליום הראשון של ימי חייו שיצא לאויר העולם וחתכו את מבורו, וגם היום הזה העלה לשרשו ותיקן אותו.

והשני שאמר שזוכר בשעה שהיה הנר דולק, היינו שהוא זוכר גם כשהיה בעיבור, שהיה נר דולק על ראשו, וכמובא בגמרא (גדה ל:) שהעובר במעי אמו נר דלוק על ראשו ומלמדים אותו כל התורה, וכשיוצא לאויר העולם בא מלאך וספרו על פיו ושוכח הכל, כי מקודם שיוצא האדם לאויר העולם מראים אותו כל ההשגות שיכול להשיג, ואת כל התורה שיכול ללמוד, אבל אחר כך שוכח את הכל, כי רוצים שיגיע אל כל ההשגות ואל כל המדריגות על ידי העבודה שלו בעצמו, ואם כן למה היה צריך ללמוד הכל, הרי ממילא יושכח ממנו? אבל על ידי שלמד פעם את הכל, וראה את כל מה שיכול להשיג, על ידי זה יש לו הכח לחזור אל הכל אם רק ישים כל חפצו ורצונו בזה, מה שאין כן אם לא היה לומד מקודם לא היה אפשר לו להגיע אל כל זה, נמצא שעיקר שלימות האדם תלוי בידו בעצמו, ואם רק יכסוף וירצה להגיע אל השגות התורה, ולהתדבק בו יתברך, בוודאי יגיע אל הכל.

וזה שאמר שזוכר גם בעת שהתחיל רקום הפרי, היינו שזוכר גם כשהתחיל להתרקם הגוף, דהינו בעת יצירת הולד, וזה שזוכר בעת שהיו מוליכים הגרעין לנטע הפרי, היינו שזוכר גם כשנמשכה המפה בעת הזיווג, וזה שזוכר את החכמים שהיו ממציאים את הגרעין, היינו שזוכר גם כשהיה המפה עדין במוח, (כי המוחין ממציאים את המפה), וזה שזוכר את הטעם היינו הנפש, והריח היינו הרוח, והמראה היינו הנשמה, כי כל אלו הם השגות נוראות ונפלאות במדת הזכרון, שכפי עבודת האדם להכלל בו יתברך, כן זוכה לחזור אל זכרון יותר קדום עד שזוכר מה שנעשה עמו אפילו לפני התרקמות גופו ונשמתו.

והתינוק אמר שזוכר לאו כלום, כי הוא למעלה מן הכל, וזוכר אפילו מה שהוא קודם מנפש רוח נשמה, שהוא בחינת "אין", כי התינוק שהוא הבעטליר

העוור, זכה להכלל בו יתברך לגמרי, עד שזוכר לאו כלום, היינו שהוא נכלל באור האין סוף לגמרי, עד שאין שייך אצלו מושג של זמן וזיקנה, כי הוא מתחדש תמיד בכל עת ורגע כתינוק שנולד ממש, נמצא שאף על פי שהוא חי עלי אדמות זמן רב, אבל עדיין לא התחיל לחיות כלל, כי מתחדש בכל עת ורגע מחדש.

ואמר להם, חזרו אל הספינות שלכם, שהם הגופים שלכם שנשברו, שיתזרו ויבנו, עתה חזרו אליהם, ובירך אותם, כי כל אחד ואחד כפי הצרות שעוברים עליו בימי חייו, נדמה לו כאילו גופו נשברה ונהרסה לגמרי, ואין לו כבר תיקון כלל, כי אף על פי שידוע שהשגת הנשמה גדלה ושגבה מאד, אבל מצד גופו נדמה לו שאין לו תקוה, כי הלא גופו עב וגם מאד, ואיך יכול לתקן ולבנות אותו, אבל על ידי ששומע דברי הנשר הגדול, שהם דברי השכינה, שמכנים בו מנוס ותקוה, שבוודאי יכול לקדש ולטהר גופו, על ידי זה מתחזק מאד בעבודתו, וחוזר לבנות את הגוף, ולעשות אותו ככלי קדוש לקבל אלקותו יתברך, עד שיתקיים בו (איוב י"ט) ומבשרי אחזה אלוה, שגם מבשר הגוף יזכה לראות אלקותו יתברך, ויודיע גם לגופו מכל ההשגות שהנשמה משיג (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב).

ולוי (היינו זה הבעטליר העור שהיה תינוק אז, שהוא מספר כל זה) אמר הנשר הגדול הנ"ל: אתה בוא עמי, כי אתה כמותי, כי אתה "זקן מאד ועדיין אתה יניק מאד" ועדיין לא התחלת לחיות כלל, ואף על פי בן אתה זקן מאד, וגם אני כך, כי אני זקן ועדיין אני יניק וכו', כי זהו מדריגת הצדיק הגדול במעלה מאד, שכבר סתם עיניו לגמרי מחיזו דהאי עלמא, ואין לפני עיניו תמיד כי אם אמתת מציאותו יתברך, ולכן הוא מתחדש בכל עת ורגע ממש, כי הוא נכלל לגמרי בו יתברך, ועדיין לא התחיל לחיות כלל.

נמצא, שיש לי הסכמה מאותו הנשר הגדול, (שאני חי חיים ארוכים כנ"ל), ועתה אני נותן לכם חיים ארוכים שלי, במתנה לדרשה, ונעשה שם שמחה וחדוה גדולה ועצומה מאד מאד, כי הצדיק שזוכה להכלל בו יתברך לגמרי, כל חפצו ורצונו למסור מדריגה זו גם לשאר נשמות ישראל, ולברך אותם עם חיים ארוכים כמותו, ולכן כל מי שזוכה להתקרב אליו באמת ולקבל ממנו לימודיו הנפלאים, גם עליו נמשך מקדושתו הגדולה, וזוכה להגיע אל מה שצריך להגיע אשרי לו, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים באמת, ולקיים כל עצותיהם, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת תולדות ה'תשס"ג

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד, המדבר מהנקודה המיוחדת שיש לכל אחד ואחד, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), כי יש בכל אחד מישראל, דבר יקר שהוא בחינת נקודה, מה שאין בחבירו, כמעשה דאביו ואבא אומנא (תענית כ"א:), שהשיבו לו, לא מצית למעבד כעובדא דאבא אומנא וכו', ובחינה הזאת שיש בו יותר מחברו, הוא משפיע ומאיר ומעורר לב חברו, וחברו צריך לקבל התעוררות ובחינה הזאת ממנו, כמו שכתוב ומקבלין דין מן דין וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הגה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו, איך שיש בתוך כל אחד ואחד מישראל נקודה מיוחדת מה שאין בחבירו כלל, ובשביל נקודה זו היתה עיקר בריאתו, כי אם לא היה בו נקודה מיוחדת, למה היו צריכין לברוא אותו, הלא חבירו היה יכול למלאות תפקיד זה, ולא היו צריכין אותו כלל, ולכן אם ברא אותו הקדוש ברוך הוא עלי אדמות, סימן שיש בו נקודה ותפקיד שאין בחבירו כלל, ורק הוא יכול למלאות התפקיד הזה ולהשלים נקודתו, וזה נאמר על כל אחד ואחד מישראל, כי כבר אמרו חכמינו הקדושים (תענית ג:): כשם שאי אפשר לעולם בלא רוחות כך אי אפשר לעולם בלי ישראל, נמצא שעיקר קיום העולם הוא רק בעבור נשמות ישראל, ואם כן מוכרח שיש לכל אחד מישראל חלק בקיום העולם, כי אם לא היה לו נקודה מיוחדת, לא היו צריכים לברוא אותו כלל כנ"ל, הרי יוצא מכאן התחזקות נוראה, שיש לכל אחד ואחד תפקיד מיוחדת למלאות בזה העולם, ואין שום בן אדם אחר יכול לעשות זה כלל.

והדוגמא שמביא רביז"ל הוא מהגמרא (תענית כ"א:): מהסיפור של אביו ורבא ואבא אומנא, כי אבא אומנא היה רופא מומחה שהיה מקיז דם לאנשים ונשים, והיה שומע שלום ממתכתא דרקיעא בכל יום ויום, בשעה שאביו היה שומע רק ערב שבת, ורבא רק בערב יום הכיפורים, ואיתא שם, שאביו ורבא נחלשה דעתם מאבא אומנא, למה רופא פשוט ישמע שלום ממתכתא דרקיעא בכל יום בשעה שהם אינם שומעים רק פעם בשבוע או פעם בשנה, ויצאת בת קול ואמר להם, לא מציתו למעבד כעובדא דאבא אומנא, שאתם לא יכולים לעשות את העובדות של אבא אומנא, כי הוא היה רופא, ועשה כל דרכי רפואותיו בצניעות גדולה, וגם הכין אוכל לכל אלו שהקיז להם דם כי נחלשו, וגם לא לקח כסף ממי שאין לו, רק

אדרבה נתן להם, ולכן היה מעלתו חשוב מאד בשמים, אבל אין זה שייך לכם כלל, כי אביי ורבא לא היה להם עסקים כאלו עם אנשים ונשים, ולא היה להם הנסיונות שלו, ולכן לא היה שייך לקנאות נקודתו כלל, ואף על פי שכל הש"ס מלא עם ההוויות של אביי ורבא, והם כמלאכי מעלה, שהתלבשו בגופות בני אדם, וכמו כל התנאים ואמוראים המוזכרים בגמרא, שעליהם נאמר (ע"ז י'): ידענא זוטאי דאית בכו מחיה מתים, שאפילו הכי קמין היה יכול להחיות מתים, כי תנא ואמורא הוא חתיכת אש ושם קדוש שהתלבשה בגוף גשמי, שזהו בחינת "הוויות דאביי ורבא" כי אביי ורבא עולה בגימטריא רל"ב, בדיוק כמו ארבע הוויות של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, אף על פי כן אין שייך להם הנקודה של הרופא אבא אומנא, שעושה רעש בשמים על ידי הצניעות שלו בעסקי רפואתו, ולכן לא שייך לקנאות בו כלל, כי אין להם קשר אל הנקודה הזאת, וכפי ענינו הוא זוכה לשמוע שלום ממתכתא דרקינא בכל יום.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שגילוי זאת של רביז"ל מלמד אותנו לימוד נורא בענין ביטול וביעור מדת הקנאה מאתנו, כי אם יתבונן אדם בענין הנ"ל, איך שכל אחד יש לו נקודה מיוחדת, יבין היטיב שאין שייך לקנאות את חברו כלל, כי הנקודה של חברו לא שייך לו כלל, והנקודה שלו אין שייך לחברו כלל, ולכן למה ועל מה לקנאות אותו, הלא כל אחד יש לו תפקיד ותכלית אחרת, ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו כמלא נימא, ואפילו שידמה לו שחברו זוכה למדריגות והשגות גבוהות מאד, ושומע קולות וכוזים מלמעלה, למה יקנא בו כלל, הלא הוא עושה את הנקודה שלו, וכמו כן עלי לעשות את הנקודה שלי, ולמה לי להתבלבל עם מה שאני רואה אצל אחרים, הלא כל אחד נברא על תפקיד אחרת, ולכן אשרי הזוכה לקבוע בלבו ידיעה זאת, שכל אחד יש לו הנקודה והענין שלו שאין שייך לחברו כלל, וזוכה להוציא מן הכח אל הפועל את נקודתו המיוחד לו, כי אז יזכה לרב טוב הגנוז והצפון בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את גודל צמיחתו והצלחתו של יצחק אבינו, ואיך שקינא אותו אבימלך והפלישתים וגרשו אותו, וכמו שכתוב (בראשית כ"ז) ויזרע יצחק בארץ ההיא וימצא בשנה ההיא מאה שערים ויברכהו ה', ויגדל האיש וילך הלוך וגדל עד כי גדל מאד, ויהי לו צאן ומקנה בקר ועבודה רבה, ויקנאו אותו פלישתים וגו' ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד, כי יצחק אבינו עבד עבודתו והשלים נקודתו ולא הסתכל על אחרים כלל, ותיכף ומיד שראה אבימלך והפלישתים את גדול הצלחתו, קינאו בו מאד וגירשו אותו, כי מדת הפלישתים הוא מדת הליצנות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ע"ז י"ט): פלישתים ליצנים היו, ולכן ביציאת עם ישראל ממצרים כתיב (שמות י"ג) ולא נחם אלהים דרך

ארץ פלישתים כי קרוב הוא, ופירש"י קרוב לחזור למצרים, כי ידע הקדוש ברוך הוא שאפילו אחר שראה עם ישראל את גודל הנסים ושידוד הטבע של העשר מכות ויציאת מצרים, תיכף ומיד שיבואו ליד פלישתים שהם ליצנים, יתקררו מן הכל חס ושלום, כי ליצנות הוא פתח הטומאה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (יומא ל"ח:), הבא לטמא פותחין לו, שנאמר (משלי ג) אם ללצים הוא יליץ, ומדת הליצנות נובע ממדה שחורה (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ג) שהוא ענין של דכאון ואי שביעת רצון עם הנקודה שלו, כי מי ששש ושמח עם הנקודה שלו אינו צריך לעשות ליצנות מאחרים, כי מה יש לו בכלל עם אחרים, הרי אינם יכולים להגיע אל נקודתו כלל, ולכן תיכף ומיד שרואים אצל אחד מדת הליצנות, צריכין לדעת שבוער בו מדת הקנאה והשנאה, וכל כוונתו להשפיל ולבטל את אחרים כדי להגדיל את עצמו, כי אינו מכיר את נקודתו כלל, ולכן קינא אבימלך בהצלחת יצחק בכל עניו, ורצה לקחת את רבקה אשתו, וגם את הבארות אשר חפר, אבל יצחק אבינו לא התפעל ממנו כלל, רק הבין שעליו להתרחק ממנו לגמרי, ולכן כתיב וילך משם יצחק ויחן בנחל גרר וגו', וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו וגו', ואיתא בספר הקדוש "מאור ושמשי", שהבארות הם החידושי תורה וגילוי אלקות שגילו ופירסמו האבות הקדושים, כי יצחק אבינו הפריד עצמו מאבימלך והמשיך על דרכו ונקודתו לגלות אלקותו יתברך בעולם, וכשראה אבימלך את עוצם הצלחתו בכל עניו, ואיך שאינו מתפעל ממנו כלל, אז הלך אצלו לכרות עמו ברית, ויאמר אליהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אותי ותשלחוני מאתכם, והוצרך אבימלך להודות לו ולומר ראו ראינו כי היה הוי"ה עמך וגו' כי ראה את עוצם מעלת יצחק שאינו מתפעל מאחרים כלל, ואפילו אחר שגירשו אותו הוא מפרסם אלקותו יתברך בכל מקום בואו, ולכן הכיר את עוצם חשיבותו, ואיך שעובד על נקודתו המיוחדת לו, ואינו מתפעל מאחרים כלל, והשם יתברך יזכינו לעקור ולבער את מדת הקנאה מלבינו לגמרי, עדי נזכה למצוא את נקודתינו המיוחדת, ולהוציא אותה מן הכח אל הפועל, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

